

Czy rzeczywiście ocenę z religii wystawia się za wiarę?

Dyskusja wokół oceny z religii

Po włączeniu oceny z religii do średniej ocen oraz projektu egzaminu maturalnego z religii rozgorzała dyskusja nad zasadnością takich decyzji. Dziś wypowiadają się zarówno osoby świeckie jak też te, które związane są z Kościołem. Częściej jednak słyszymy wypowiedzi przedstawicieli Kościoła Katolickiego, rzadziej członków innych Kościołów chrześcijańskich. Kościół Zielonoświątkowy w RP nie należy do grupy podejmującej inicjatywę dotyczącą wymienionych kwestii, niemniej chce także być przygotowany do rozwiązań w sprawie nauki religii, z wszystkimi składnikami procesu kształcenia uczniów. Nie chcemy być też zaskoczeni, gdy pojawiają się tematy, do których nie bylibyśmy merytorycznie przygotowani, stąd też nasz głos w sprawie oceny z religii oraz projektu egzaminu maturalnego z tego przedmiotu.

Ocena z religii według założeń prawnych

Odniosę się więc na początku do pierwszej kwestii. Po wprowadzeniu religii do szkół w roku 1990, religia stała się przedmiotem szkolnym. Podkreśla się tym samym, że nauczanie religii prowadzone w ramach systemu oświaty odwołuje się zarówno do kerygmatycznej i eklezjalnej, jak i pedagogicznej odpowiedzialności Kościoła. Jako przedmiot w szkolnym planie nauczania, zaliczana jest do obowiązkowych zajęć edukacyjnych, chociaż uczęszczanie na nią odbywa się, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 2, poz.155), „na życzenie” rodziców bądź już pełnoletnich uczniów.

Po konsultacjach z przedstawicielami Kościołów posiadających unormowaną sytuację prawną, z dniem 1 września 2007 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, na mocy którego ocena z religii jest wliczana do średniej ocen¹. Nadal nie ma ona wpływu na promowanie ucznia do klasy następnej, ale może znacząco wpłynąć na życie szkolne ucznia, powodując uzyskanie świadectwa z wyróżnieniem, uprawnień do stypendium, czy klasyfikacji do lepszej szkoły następnego szczebla. Wcześniej ocena z religii mogła być umieszczona na świadectwie szkolnym ucznia, ale nie miała wpływu na średnią ocen.

Ocena z wiary czy z wiedzy?

W związku z wprowadzonymi zmianami dotyczącymi oceny, Kościoły powinny wskazać na zakładane wymagania w stosunku do osiągnięć ucznia, aby nie było komentarzy, iż oceniana jest wiara, a nie wiedza. Chociaż odnosząc się do zagadnienia wiary, musimy wiedzieć, że wiara to także wiedza. Jak wywodzi B. Milerski /pedagog religii/ wiara jest fenomenem złożonym, na który najogólniej mówiąc składają się następujące komponenty: poznawczy (wraz z symbolami wiary, wyobrażeniami religijnymi i całą doktryną – tzw. nauką Kościoła), wykonawczy (wraz z systemem zachowań kultycznych, obyczajowych i etycznych) oraz przeżyciowy.

Celem procesu dydaktycznego w katechetyce Kościoła zielonoświątkowego, jest opanowanie wiadomości, umiejętności i postaw, doskonalenie motywacji i przekonań, poglądu na swoje miejsce, zadania i odpowiedzialność przed Bogiem oraz systemu wartości według wskazań biblijnych.

Postawienie wymagań co do oceny z religii

Zadaniem osób odpowiedzialnych za religię określonej konfesji jest opracowanie wymagań odnośnie oceniania, ale także realizację w praktyce ich zapisów. Chociaż nie ma już dziś obowiązku opracowywania planów wynikowych, które są wskazaniem zakładanych wymagań, co do realizacji danego przedmiotu, to nauczyciele religii zielonoświątkowej korzystają od kilku lat z dostępnych, przystających do programów nauczania, planów. Biorąc pod uwagę wymagania podstawowe i ponadpodstawowe oraz odpowiadające im oceny, tak jak w przypadku języka polskiego, czy każdego

innego przedmiotu, wyżej oceniane są umiejętności wykorzystania wiedzy oraz uczestnictwo w działaniu, niż sama wiedza i jej rozumienie. Nie oznacza to jednak, że uczniowie mogą tylko wyrażać swoją wiedzę za pomocą działania, oni muszą wiedzieć i rozumieć, aby działać. Niech poniżej zamieszczony przykład wymagań z religii zielonościwkowej, dla klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej, to zilustruje: Przy pierwszym bloku tematycznym - "Nauka o Biblii" i pierwszym temacie: "Zasadzie sola scriptura", znajdujemy następujące wymagania podstawowe (na ocenę mierną /K/ i dostateczną /P/):

opisuje znaczenie i wartość Biblii dla Kościoła (K);

podaje przesłanie zasady sola scriptura (K);

wymienia i krótko charakteryzuje cztery zasady reformacyjne (P);

podaje, że autorytet teologów powinien być podporządkowany Pismu Świętemu (P);

oraz wymagania ponadpodstawowe (na ocenę dobrą /R/, bardzo dobrą /D/, celującą /W/):

wyjaśnia, jakie znaczenie ma Biblia dla jego własnego życia i określa znaczenie zasady sola scriptura dla Kościoła (R);

wymienia sytuacje ze swojego życia, w których Bóg mówił do niego przez Słowo Boże (D);

wykonuje nakazy Słowa Bożego w życiu codziennym, w szkole, w zborze, na ulicy (W).
Uczeń nie może zrealizować wymagań ponadpodstawowych, zanim nie zapozna się z zagadnieniami teoretycznymi. Sama wiara w „Słowo”, nie wystarczy więc, aby być wysoko ocenionym.

Przyglądając się planom wynikowym z innych przedmiotów, zauważamy te same założenia. Taksonomia /wyszczególnienie/ celów nauczania z uwzględnieniem wiadomości (zapamiętania wiadomości, zrozumienia wiadomości), umiejętności (stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych oraz problemowych), ja też działania i postawy, ma swoje odzwierciedlenie w dydaktyce nauczania języka polskiego, matematyki i innych przedmiotów.

Projekt egzaminu maturalnego z religii

Odnosząc się do projektu egzaminu maturalnego z religii, warto zasygnalizować również w tym przypadku, że program nauczania religii na poziomie ponadgimnazjalnym, nie jest programem uczestnictwa w nabożeństwach i życia pobożnościowego. Zagadnienia programowe dotyczą m.in. szczegółowych zagadnień z nauki o Biblii, charakterystyki poszczególnych części Biblii, dogmatyki, nauki o Kościele, geografii biblijnej, dziejów ludów biblijnych, życia religijnego Żydów, apologetyki, przygotowania do ustanowień Kościoła, nauki o Duchu Świętym oraz tematów wprowadzających młodego człowieka do funkcjonowania w nowej rodzinie, odpowiedzi na trudne pytania dotyczące życia, zagadnień moralno-etycznych i tych ze świata wartości młodego człowieka.

Przygotowanie egzaminu maturalnego z religii musi opierać się na porównywalnych zasadach i wymaganiach w stosunku do maturzystów, jak każdy inny przedmiot.

Zakłada się, że specjaliści w zakresie edukacji religijnej poszczególnych Kościołów pracować będą nad standardami dotyczącymi religii konkretnego wyznania, niemniej ogólne standardy będą porównywalne.

Wnioski

Czy zatem religia jako przedmiot winna być oceniana i traktowana na równi z innymi przedmiotami? W momencie gdy rodzic decyduje się, aby jego dziecko brało udział w nauczaniu tego przedmiotu, musi sobie zdawać sprawę, że uczestnictwo w lekcji niesie konsekwencje oceny. Dziecko, które jest motywowane dobrą oceną będzie chciało zgłębiać wiedzę, a tym samym poszerzać swoje wiadomości o te, których uczeń nie otrzyma na innym przedmiocie. We współczesnych koncepcjach nauczania religii

mówi się, że wiara to określony sposób bycia, a dążenie do moralnych zachowań naszych uczniów do jedno z priorytetowych zadań współczesnej edukacji, która ściśle koreluje nauczanie z wychowaniem.

Jeśli rodzic nie chce, aby jego dziecko uczęszczało na religię, może napisać życzenie, aby zorganizowane zostały w szkole lekcje etyki. W niektórych miastach już dziś istnieją także międzyszkolne lekcje etyki. Uczniowie z różnych szkół uczęszzczają na etykę we wskazanej przez organ prowadzący szkołę, placówce oświatowej.

Egzamin maturalny z religii natomiast, to nie tylko przepustka na studia teologiczne, to także wykorzystanie zainteresowań ucznia i pomoc w jego samorealizacji.

Zagadnienia, które będą przedmiotem egzaminu maturalnego, nie będą odbiegać stopniem trudności od innych zagadnień z bloku humanistycznego. Jeśli pozwoliliśmy na „wejście religii” do szkół, to pozwólmy na nauczanie religii na najwyższym poziomie i przygotowanie uczniów do najtrudniejszego egzaminu w szkole średniej. Uczeń w ostatniej klasie szkoły wchodzi w dorosłość, ma więc już możliwość wyboru przedmiotów maturalnych. Jeśli zechce wybrać religię, to dlaczego nie powinniśmy w tym jemu pomóc?

Przypisy:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 13 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz prowadzenia sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 103 poz. 906).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 13 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz prowadzenia sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 103 poz. 906).